

Implementacja Rozporządzenia 2015/847 – gdzie jesteśmy?

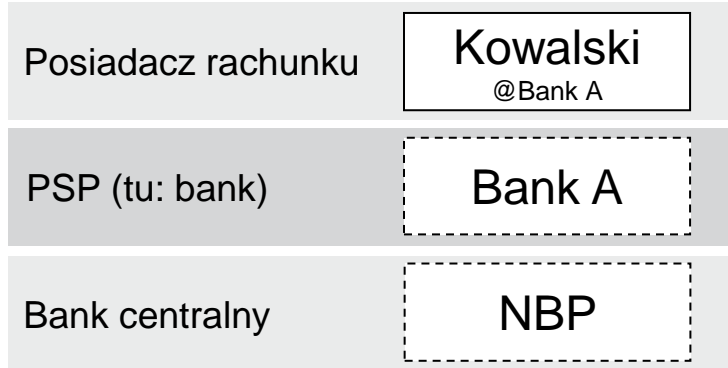
Marta Kijuk

Grupa Robocza
przy Związku Banków Polskich

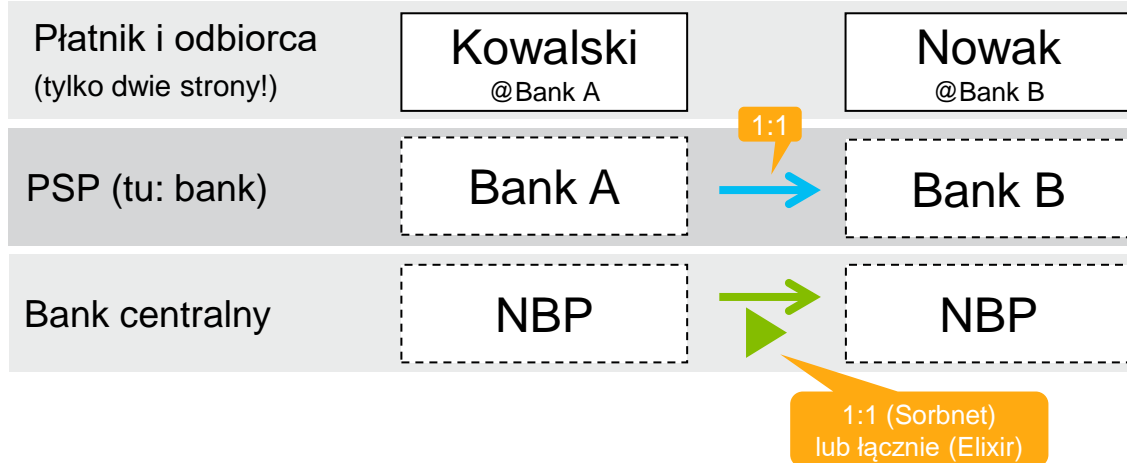

Pośrednictwo w płatnościach

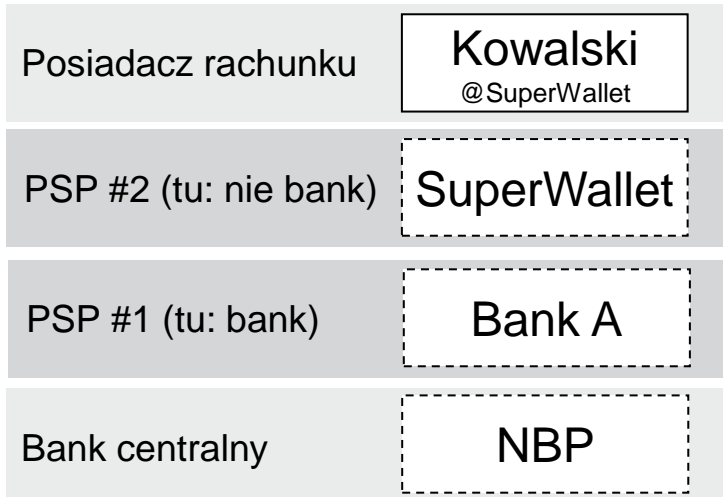
Tradycyjny system bankowy

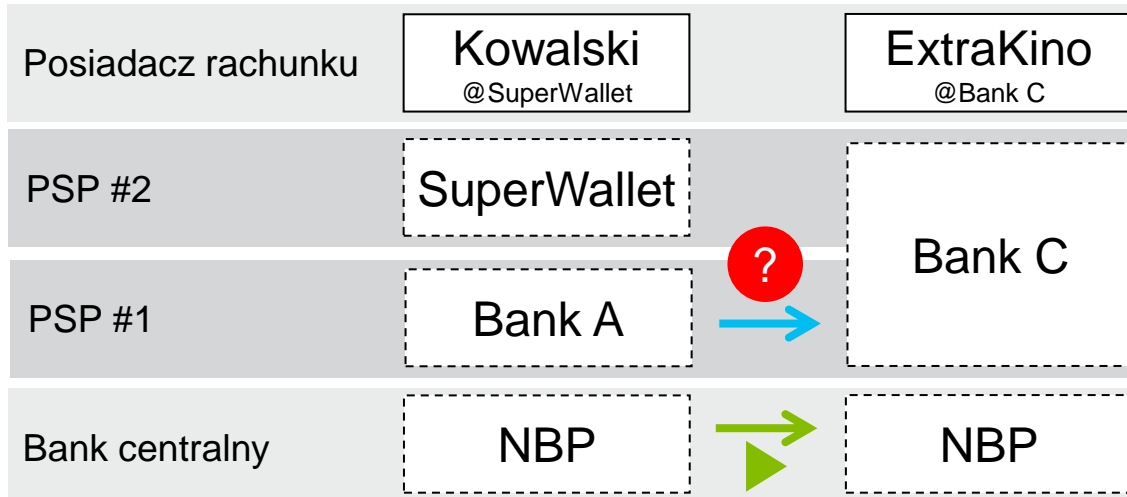
Tradycyjny przelew bankowy

Niebankowi gracze

Niebankowi gracze

Łańcuch płatności

Kolejność w łańcuchu płatności:

- Na początku jest **płatnik**, za nim – **PSP płatnika**
- Na końcu jest **odbiorca**, przed nim – **PSP odbiorcy**
- W środku mogą (ale nie muszą) być pośredniczący dostawcy usług płatniczych (jeden lub wielu) – **IPSP**.

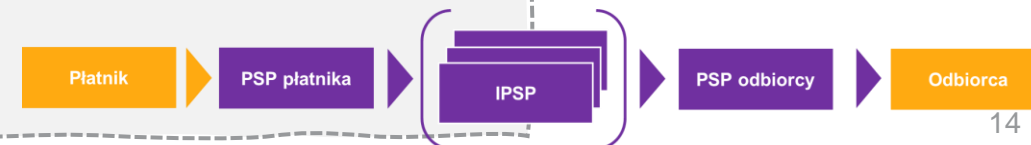

Kluczowa kwestia to właściwe prezentowanie informacji o **płatniku** i **odbiorcy** w całym łańcuchu **PSP**.

(...)

Duże problemy z należyтым wypełnianiem obowiązków Rozporządzenia 2015/847 mają miejsce w przypadku relacji z niebankowymi dostawcami usług płatniczych. Przy tego typu relacjach gospodarczych, w trakcie realizacji transakcji dochodzi do zatarcia lub zniekształcenia w łańcuchu płatności danych faktycznych płatników jak i odbiorców, a w niektórych przypadkach dane te nie są w ogóle zapewniane przez dostawcę usług płatniczych płatnika. Jest to między innymi konsekwencją faktu, iż niebankowi dostawcy usług płatniczych nie mają bezpośredniego dostępu do systemów płatności. Co do zasady banki, wbrew wymogom Rozporządzenia 2015/847, jako płatnika wskazują właściciela rachunku bankowego, którym jest niebankowy dostawca usług płatniczych, a nie rzeczywisty płatnik będący klientem tego dostawcy (bank w takiej sytuacji pełni jedynie rolę pośredniczącego dostawcy usług płatniczych). Systemy wewnątrzbankowe oraz schematy wymiany danych z klientem będącym niebankowym dostawcą usług płatniczych nie są dostosowane do zapewnienia wszystkich wymaganych danych (niektóre podmioty próbują posilkować się polem „tytuł” w celu zapewnienia zgodności). Także struktura elektronicznego systemu rozliczeń międzybankowych Elixir, ze względu na brak dedykowanych pól, stanowi barierę do zapewnienia pełnego wypełniania wymogów Rozporządzenia 2015/847.

(...)

Łańcuch płatności - przykład

Przykładowa dłuższa transakcja

Płatnik i odbiorca
(tylko dwie strony!)

Anna
@Bank D

eStore
@Bank F

PSP #2

Bank D

WowPay

Bank F

PSP #1

Bank D

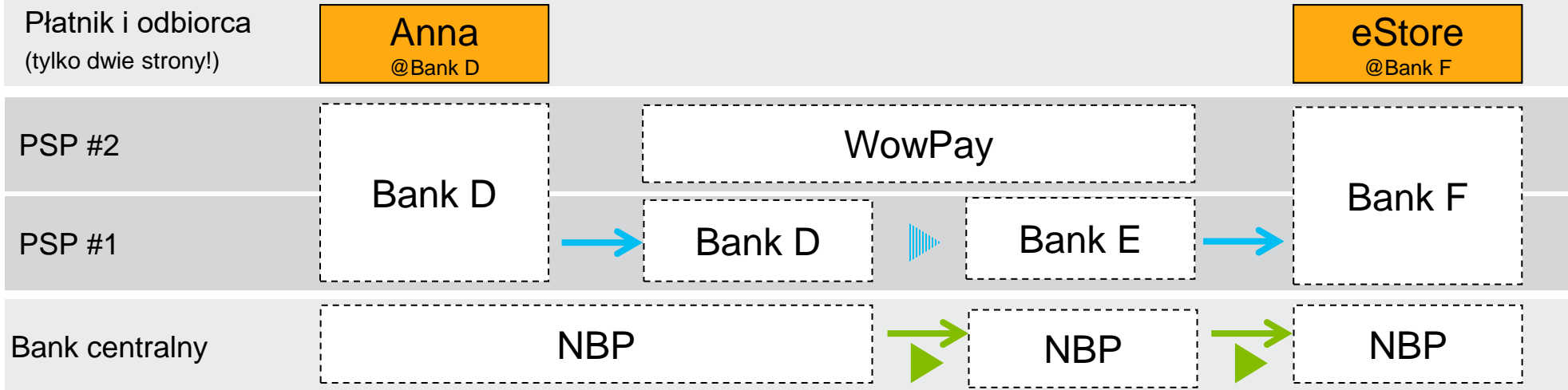
Bank E

Bank centralny

NBP

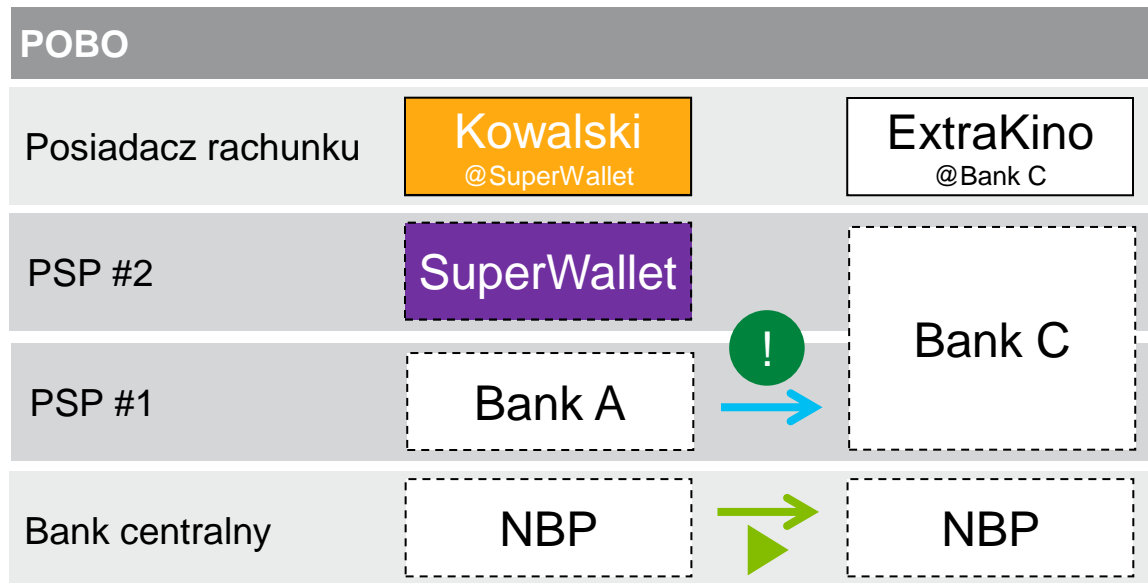
NBP

NBP

POBO i COBO/ROBO

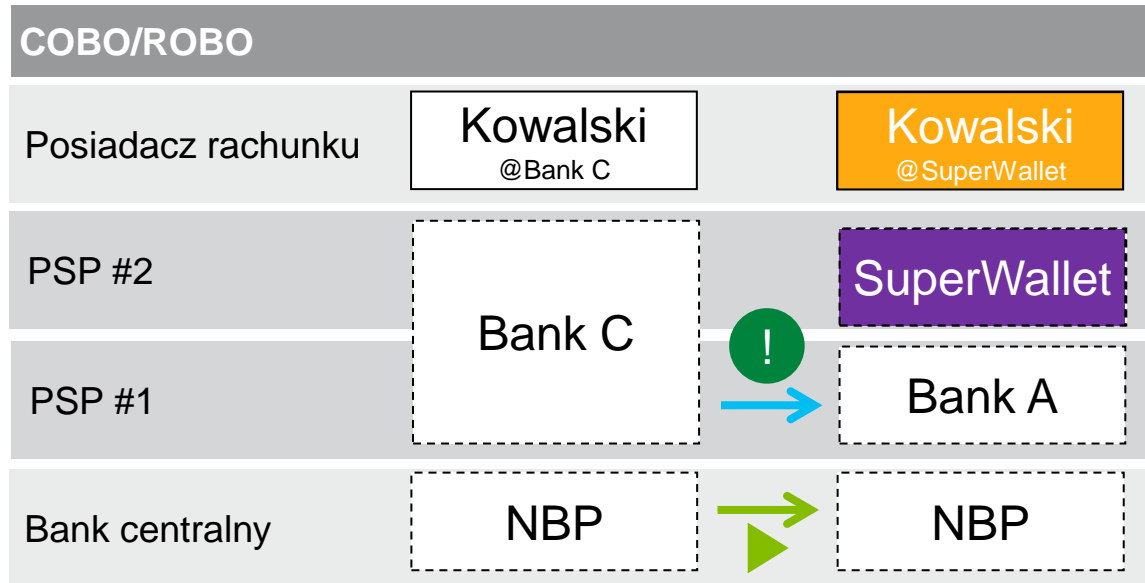
POBO (*Payments on Behalf of*) – płatności „w imieniu”

„W komunikacie przelewu,
szukając danych **płatnika**,
nie powinniśmy patrzeć
na **posiadacza rachunku obciążanego**,
gdyż płatnikiem jest ktoś inny”

/OPF/

COBO/ROBO (Collections/Receivables on Behalf of) – płatności „na rzecz”

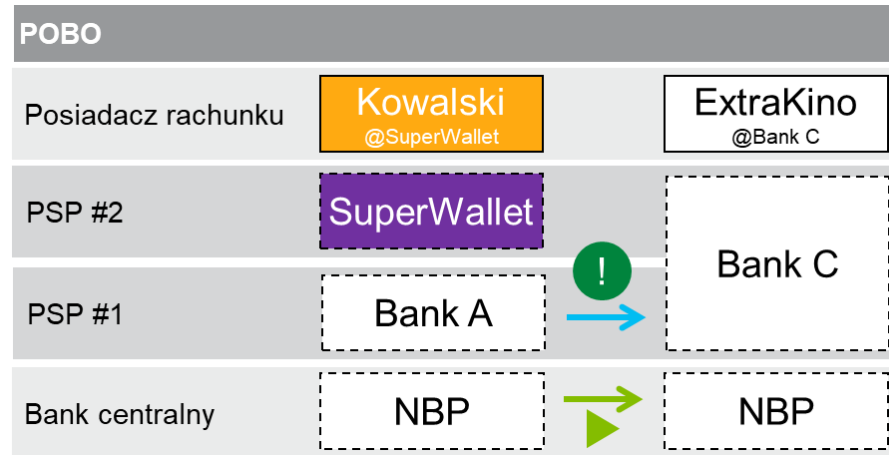

„W komunikacie przelewu,
szukając danych odbiorcy,
nie powinniśmy patrzeć
na posiadacza rachunku uznawanego,
gdyż odbiorcą jest ktoś inny”

/OPT/

Wymagany zakres danych
o płatniku i odbiorcy

POBO (*Payments on Behalf of*) – płatności „w imieniu”

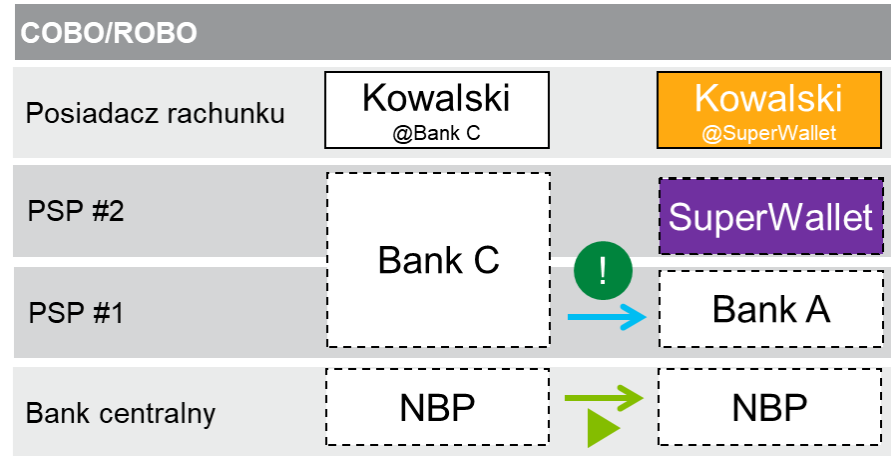

Kategoria danych	Transakcja, gdzie wszyscy PSP są wewnątrz UE (bez względu na wysokość)	Transakcja realizowana przez choć jednego PSP spoza UE (<1000 EUR)	Transakcja realizowana przez choć jednego PSP spoza UE (≥1000 EUR)
nazwisko / nazwa płatnika		✓	✓
numer rachunku albo ID transakcji*	✓	✓	✓
adres płatnika lub nr identyfikacyjny lub nr urzędowego dokumentu osobistego lub data i miejsce urodzenia			✓

* - kategorie informacji, których dołączenie obwarowane jest dodatkowym wymogiem, tj. w drodze odstępstwa w przypadku transferu, który **nie został wykonany z rachunku płatniczego / na rachunek płatniczy**, dostawca usług płatniczych płatnika powinien zapewnić by danemu transferowi środków pieniężnych towarzyszył - zamiast numeru rachunku płatniczego lub numerów rachunków płatniczych - niepowtarzalny identyfikator transakcji (art. 4 ust. 3 Rozporządzenia).

Dodatkowo, na żądanie innego PSP z łańcucha płatności może się pojawić potrzeba przekazania dodatkowych informacji o płatniku.

COBO/ROBO (Collections/Receivables on Behalf of) – płatności „na rzecz”

Kategoria danych	Transakcja, gdzie wszyscy PSP są wewnątrz UE (bez względu na wysokość)	Transakcja realizowana przez choć jednego PSP spoza UE (<1000 EUR)	Transakcja realizowana przez choć jednego PSP spoza UE (≥1000 EUR)
nazwisko / nazwa odbiorcy		✓	✓
numer rachunku albo ID transakcji*	✓	✓	✓

* kategorie informacji, których dołączenie obwarowane jest dodatkowym wymogiem, tj. w drodze odstępstwa w przypadku transferu, który **nie został wykonany z rachunku płatniczego / na rachunek płatniczy**, dostawca usług płatniczych płatnika powinien zapewnić by danemu transferowi środków pieniężnych towarzyszył - zamiast numeru rachunku płatniczego lub numerów rachunków płatniczych - niepowtarzalny identyfikator transakcji (art. 4 ust. 3 Rozporządzenia).

Dodatkowo, na żądanie innego PSP z łańcucha płatności może się pojawić potrzeba przekazania dodatkowych informacji o odbiorcy.

Koncepcja zmian i przebieg prac

Propozycja podejścia: rozwiązanie pomostowe i docelowe

Celem niniejszego proponowanego rozwiązania jest zapewnienie możliwości przekazywania **właściwych informacji o płatniku i odbiorcy**, również w sytuacji obsługi transakcji nbPSP, w sposób czytelny dla wszystkich PSP uczestniczących w transakcji.

Obecnie

Wymogi nakładane przez poszczególne banki na swoich klientów nbPSP; standard jedynie dla przelewów SWIFT (komunikat Elixir 56)

© 2023

Rozwiązanie pomostowe
Wspólny i powszechny standard rynkowy w Polsce (dane w tytule płatności)

Dane o płatniku/odbiorcy są ustrukturyzowane w tytule płatności. Stosowane są słowa kodowe i ukośniki – podobnie jak obecnie w przelewach Split Payment czy podatkowych

© 2025+

Rozwiązanie docelowe
Adopcja standardu ISO20022 w obrocie krajowym (dane w wyznaczonym polu/polach)

Przykład transakcji Split Payment:

Jeśli Firma X (NIP 512123456) płaci za fakturę nr FV-222/2021 kwotę 123 zł w tym 23 zł VAT, to tytuł przelewu Split Payment na łączną kwotę 123 zł to:
/VAT/23.00/IDC/512123456/INV/FV-2221/2021

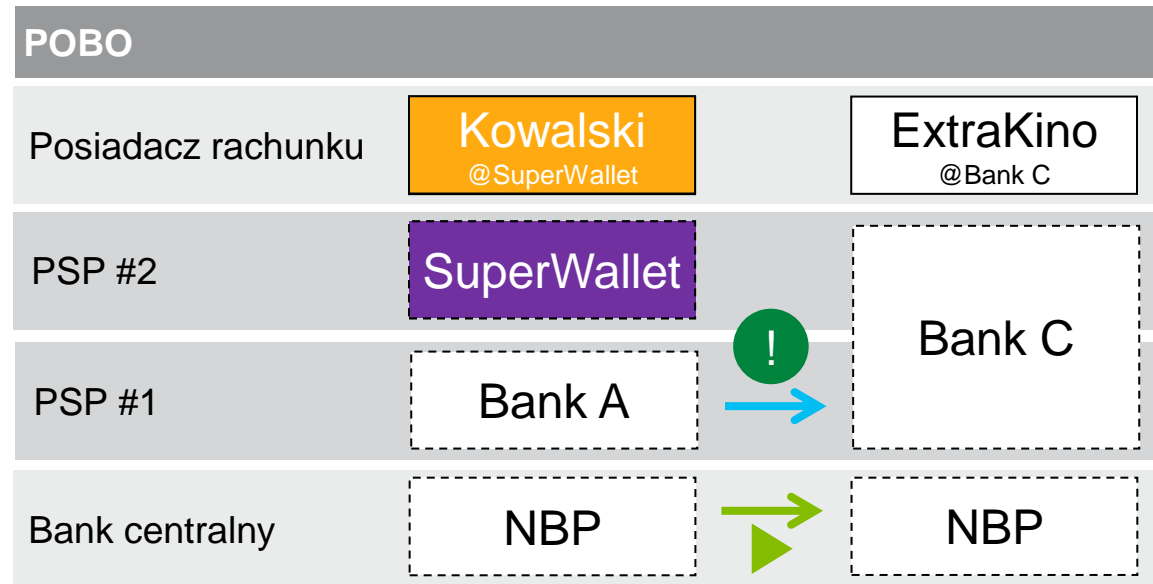
Przebieg podjętych działań

Termin	Prace
9 grudnia 2020 r.	Pismo UKNF w sprawie Rozporządzenia 2015/847 z dn. 9 grudnia 2020 r.
styczeń 2021 r.	Powołanie Interdyscyplinarnej Grupy Roboczej ds. wdrożenia wymogów Rozporządzenia (przedstawiciele Rady Bankowości Elektronicznej, Forum AML, KIR S.A., ZBP)
luty - marzec 2021 r.	<ul style="list-style-type: none">Analiza obecnie stosowanych formatów rozliczeń krajowych oraz analiza zakresów wymaganych danych zgodnie z RozporządzeniemAnaliza zmian rynkowych w zakresie wprowadzania nowych standardów danych (projekt SWIFT, SORBNET3, TARGET)Ocena zakresu wymaganych zmian w kontekście dwóch scenariuszy (no-ISO / ISO)
kwiecień - maj 2021 r.	Wypracowanie rekomendacji dot. docelowego stosowania standardu normy ISO 20022 w rozliczeniach krajowych (rozbudowa i ustrukturyzowanie warstwy informacyjnej transferów)
maj - czerwiec 2021 r.	Konsultacje w zakresie oczekiwań informacyjnych i formatowania danych z PONIP
lipiec 2021 r.	Przygotowanie rekomendacji rozwiązania pomostowego zapewniającego skrócenie czasu dostosowania do wymogów Rozporządzenia 2015/847 w zakresie transferów pośrednich (nbPSP i inne OBO) i przekazanie projektu do PONIP
5 listopada 2021 r.	Stanowisko PONIP w zakresie możliwości dostosowania wewnętrznych procesów do propozycji sektora bankowego
12 stycznia 2022 r.	Spotkanie konsultacyjne UKNF-Banki-KIR-ZBP
luty - czerwiec 2022 r.	Analiza rozwiązania przez UKNF
luty - marzec 2022 r.	Konsultacje z bankami ws. możliwego terminu wdrożenia. Rezultat: ok. 10-12 miesięcy
czerwiec/lipiec 2022 r.	Ostateczna akceptacja koncepcji rozwiązania pomostowego po stronie UKNF
październik - listopad 2022 r.	Konsultacje z PONIP odnośnie wdrożenia i ostatecznej treści rozwiązania pomostowego
	cdn.

Rozwiązanie pomostowe

(wersja robocza wg stanu na 13.12.2022 r.)

POBO (Payments on Behalf of) – płatności „w imieniu”

„W komunikacie przelewu, szukając danych **płatnika**, nie powinniśmy patrzeć na **posiadacza rachunku obciążanego**, gdyż płatnikiem jest ktoś inny”

/OPF/

/OPF/ A U / 1234567 / Kowalski / 1 / ul. (...).PL / ...

I N

/OPF/ X // // // ...

POBO (*Payments on Behalf of*) – płatności „w imieniu”

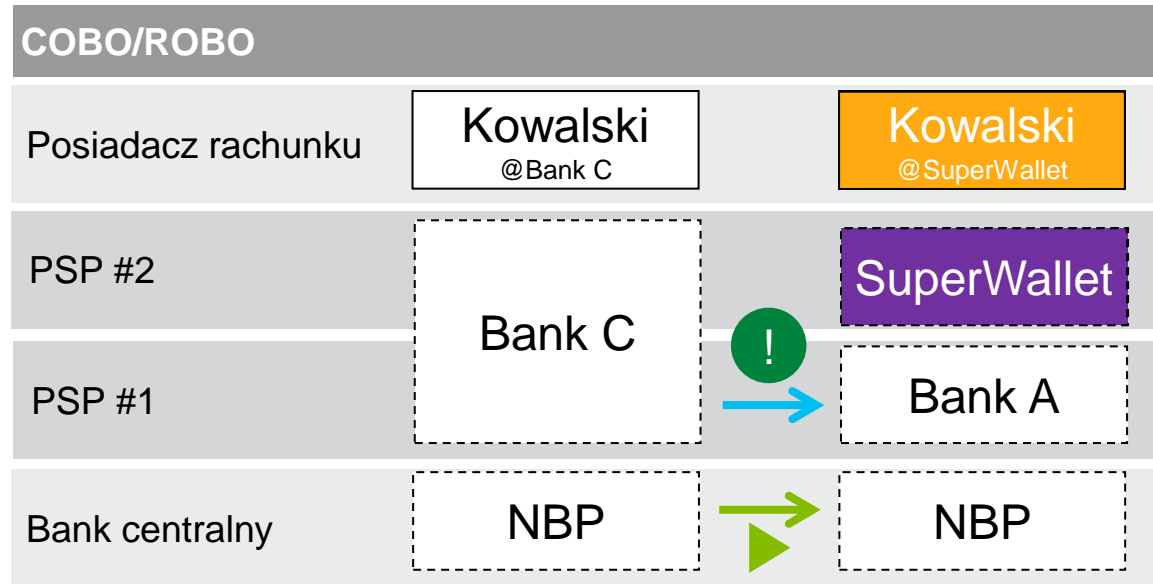
Transakcja, dla której posiadacz rachunku obciążanego nie jest płatnikiem (dane o nadawcy („from:”))

Płatnik ma rachunek płatniczy?	Rodzaj transakcji			
	Transakcja z wyłączenia	Transakcja wewnątrz UE	Transakcja poza UE (<1000 EUR)	Transakcja poza UE (≥1000 EUR)
Tak (nr rachunku 1234)	/OPF/X/////	/OPF/AU/1234////	/OPF/AN/1234/Jan Przykładowy///	/OPF/AN/1234/Jan Przykładowy/1/ul. Nowa 1, Warszawa.PL/
Nie (ID transakcji 9876)		/OPF/IU/9876////	/OPF/IN/9876/Jan Przykładowy///	/OPF/IN/9876/Jan Przykładowy/1/ul. Nowa 1, Warszawa.PL/

Wyróżnik	Dane
1/	Adres płatnika
2/	Numer urzędowego dokumentu tożsamości
3/	Numer identyfikacyjny klienta
4/	Data i miejsce urodzenia (format: YYYYMMDD + spacja + miejsce urodzenia, np. 19750122 Warszawa.PL)

COBO/ROBO (Collections/Receivables on Behalf of) – płatności „na rzecz”

„W komunikacie przelewu, szukając danych odbiorcy, nie powinniśmy patrzeć na posiadacza rachunku uznawanego, gdyż odbiorcą jest ktoś inny”

/OPT/

/OPT/

A	U
I	N

 / 1234567 / Kowalski // // ...

/OPT/ X // // // ...

dwustronne
ustalenia!

COBO/ROBO (Collections/Receivables on Behalf of) – płatności „na rzecz”

Transakcja, dla której posiadacz rachunku uznawanego nie jest odbiorcą (dane o odbiorcy („to:”))

Rodzaj transakcji	Transakcja z wyłączenia	Transakcja wewnątrz UE	Transakcja poza UE		
			Odbiorca ma rachunek płatniczy?		
Tak (nr rachunku 1111)	/OPT/X/////	/OPT/AU/1111////	/OPT/AN/1111/Jan Przykładowy///	lub	/OPT/AN/1111/Jan Przykładowy/1/ul. Nowa 1, Warszawa.PL/
Nie (ID transakcji 9999)		/OPT/IU/9999////	/OPT/IN/9999/Jan Przykładowy///	lub	/OPT/IN/9999/Jan Przykładowy/1/ul. Nowa 1, Warszawa.PL/

- chyba że będą miały miejsce bilateralne ustalenia, w których dane o odbiorcy będą wskazywane w standardowych polach przelewu (np.: rachunki wirtualne: numer rachunku wirtualnego jako alias numeru rachunku płatniczego odbiorcy + nazwa odbiorcy wskazująca właściwego odbiorcę, a nie nazwę nbPSP). Jeśli jednak tag /OPT/ występuje, ma on pierwszeństwo.

Kombinacja **OPF + OPT** to następujące po sobie opisy w tej kolejności (OPF, dalej OPT), bez pierwszego ukośnika przed OPT.

- Są scenariusze, w których **PSP mają wpływ na brzmienie tytułu takiego przelewu** – np. pay-by-link. Można wtedy zawrzeć /OPT/(...) w tytule płatności, a płatnik tego nie zmodyfikuje. Wtedy nie ma potrzeby rachunków wirtualnych.
- Ale: są scenariusze, gdy **płatnik wpłaca sobie sam** (np. Kowalski z PKO zasila swój rachunek płatniczy w MyCash (unijny PSP) samodzielnie zlecanym przelewem). Aby nie pogarszać Kowalskiemu *user experience*, wymagając od niego wpisania /OPT/(...) „z ręki”, to MyCash **może** porozumieć się z bankiem prowadzącym jego rachunek, aby ta identyfikacja rachunku płatniczego Kowalskiego w MyCash była zaszyta na poziomie samego IBANu: czyli wirtualny IBAN, na który przyjdzie przelew bankowy na rachunek MyCash. Będzie zarazem „aliasem” numeru rachunku płatniczego Kowalskiego w MyCash, a Kowalski nie musi już pamiętać o /OPT/.

Kolejne stanowiska KNF

(...)

pragnę uprzejmie poinformować, że w ocenie UKNF tzw. "rozwiązanie pomostowe,, tj. przygotowany przez sektor bankowy i przesłany przy piśmie z dnia 13 grudnia 2021 r. dokument pt. "Rekomendacje w zakresie standardów komunikatów płatniczych wykorzystywanych w relacjach z niebankowymi instytucjami płatniczymi" jest rozwiązaniem zmierzającym do właściwego zapewnienia zgodność z wymogami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych

(...)

Zgodnie jednak z przedmiotowymi wytycznymi, taki alternatywny mechanizm powinien być stosowany wyłącznie w krótkim okresie przejściowym, w którym systemy krajowe są dostosowywane, aby były zgodne z Rozporządzeniem 2015/847. Taki okres przejściowy powinien obowiązywać maksymalnie do czasu wdrożenia standardu ISO 20022 w ramach krajowych komunikatów płatniczych.

Mając na uwadze powyższe, niezwłoczne podjęcie prac wdrożeniowych „rozwiązania pomostowego” jest jak najbardziej pożądane, aby zapewnić realizację wymogów Rozporządzeniem 2015/847 jeszcze przed wprowadzeniem rozwiązania docelowego tj. modyfikacją komunikatów płatniczych.

(...)

(...)

UKNF oczekuje, że do czasu modyfikacji funkcjonujących systemów i schematów płatności, dostawcy usług płatniczych wypracują alternatywny sposób lub sposoby przekazywania danych i je wdrożą, zapewniając możliwość prawidłowego odczytu i interpretacji danych przez wszystkich dostawców usług płatniczych biorących udział w łańcuchu płatności. Istotnym jest także, aby przy wdrażaniu nowych usług i schematów płatności dostawcy usług płatniczych przeprowadzili analizę ich zgodności z wymogami Rozporządzenia 2015/847.

(...)

Mając na względzie umożliwienie skutecznego wykonania wskazanych obowiązków przez pośredniczących dostawców usług płatniczych i dostawców usług płatniczych odbiorcy, informacje zawarte w transferach środków pieniężnych powinny każdorazowo umożliwiać ustalenie, że brak danych wynika z zastosowania zwolnienia i nie wiąże się z niedochowaniem obowiązków Rozporządzenia 2015/847.

(...)

/OPF/ X // // ...

Dziękuję za uwagę